

Rozkvetlá knihovna

Eva Semrádová

Letní měsíce nás vybízejí k zamyšlení nad funkcí rostlin při budování knihoven jako veřejných prostorů. Přítomnost rostlin v českých knihovnách je hodně častá, možná je to dokonce česká specialita, jak uvádí paní Miroslava Sabelová v prvním článku rubriky, možná knihovny chápeme více jako „obývák“ než veřejný prostor. Architekti ovšem stále více začleňují zeleň i do blízkosti budov, propojují exteriéry s interiérem a ozeleňují veřejné budovy, což popisuje na příkladu nové budovy krajské knihovny v Havlíčkově Brodě paní Hana Lacinová. Oba články nakonec vyznívají stejně, přítomnost rostlin ve vnitřním i venkovním knihovním prostoru hodnotí kladně všichni – knihovníci, architekti i návštěvníci knihoven. Knihovna by měla nabízet příjemné klima, pohodlí, harmonické prostředí, které dobře působí na psychiku návštěvníků. K tomu může vnesení přírodních prvků a zeleně do interiéru a nabídka venkovních čítáren vydatně pomáhat. Navíc zejména v interiéru mohou rostliny plnit funkci drobného detailu, který společně s výtvarnými prvky zajistí originalitu knihovny.

Problém nastává ve chvíli, kdy je potřeba vybrat vhodné rostliny a pak jim zajistit pravidelnou a dlouhodobou péči. U novostaveb a velkých rekonstrukcí sice bývá umístění rostlin navrženo v projektu, ale architekt většinou nemá zahradnické znalosti a neřeší druhovou skladbu či údržbu zelených prvků. A tak je to na rozhodnutí knihovníků, zda chtějí v knihovně pěstovat rostliny a vytvoří k tomu podmínky, nebo raději budou knihovnu zdobit jiným způsobem. Asi by většina z nás nechtěla okrašlovat knihovnu vlastnoručně zhotovenými výtvarnými díly, tak proč se domnívat, že rostliny zvládne každý. K základním podmínkám pro umístění rostlin do veřejných prostor knihovny tedy bude patřit každoroční vyčlenění finančních prostředků na nákup sazenic a pravidelnou údržbu a spolupráce s odborníky. Citový přístup k rostlinné výzdobě není zárukou úspěchu, stejně jako by nám láska ke knihám nestačila pro kvalitní vedení knihovny. Ne každý, kdo má rostliny rád, je umí pěstovat. Obzvláště u interiérových rostlin je vhodný výběr sortimentu vzhledem k životním potřebám rostlin základem úspěchu. Dřív než vám zahradník rostliny přiveze, bude měřit světelné podmínky, teplotu místnosti a sledovat možnosti větrání. A údržba nespočívá pouze v zálivce, ale musí se zabezpečit například výživa či ochrana před škůdci. V určitém smyslu se péče o rostliny dá přirovnat k péči o knihovní fond: nestačí postavit knihu na regál. Interiérové rostliny mají zpravidla omezenou životnost, kdy ještě působí esteticky, takže jejich „fond“ se musí pravidelně aktualizovat stejně jako ten knižní. A také rostlinné dárky od vděčných čtenářů se většinou nehodí, i když není jednoduché je odmítnout. Využití rostlin v knihovnách je tedy správné podporovat, ovšem za předpokladu, že jim můžeme věnovat čas a péči podpořenou alespoň základními znalostmi o pěstování.

Je tomu právě deset let, co se z iniciativy SKIPu (dokonce ve spolupráci s firmou Výstaviště Flora Olomouc, a. s.) uskutečnila celostátní akce Rozkvetlá knihovna. Jednalo se o fotografickou soutěž, kde knihovníci zdokumentovali, jak jejich knihovny během léta kvetly v interiéru i exteriéru a jak využívají rostliny ke kultivaci prostoru. Do soutěže se tehdy zapojila stovka knihoven a v řadě regionů se knihovna díky zeleni zviditelnila v médiích. Myslíte, že by taková propagační akce zaměřená na soužití knihoven s rostlinami zaujala knihovníky i dnes?

Kontakt na autorku: eva.semradova@svkhk.cz